

Vývin spisovného jazyka

Prvé slovanské písmo vzniklo na území Veľkomoravskej ríše v 9. storočí. Nazýva sa **HLAHOIKA** (vznikla z písem veľkej gréckej abecedy). V 10. storočí na území Bulharska bolo písmo žiakmi Cyrila a Metoda zjednodušené. Nazývame ho **CYRILIKOU** (z písem malej gréckej abecedy). Jazyk, ktorý sa používa v tomto písomníctve voláme **STAROSLOVIENSKY**.

V 2. polovici 10. storočia v rámci Uhorska sa spisovným jazykom stala **LATINČINA**.

V 14. storočí začína prenikať na Slovensko **ČEŠTINA**. Rozširujú ju slovenskí študenti študujúci v Prahe, husitské vojská a českí protestanti, ktorí sa usídľujú na Slovensku. **ČESKÝ JAZYK** používali až do konca 18. storočia slovenskí evanjelici (jazyk Kralickej biblie). Už od začiatku používania češtiny ako spisovného jazyka prenikajú do listín **domáce slovenské slová (SLOVAKIZMY)**.

Už v 17. storočí **Vavrinec Benedikti Nedožerský** vo svojej **po latinsky** písanej **Gramatike českej** nabáda Slovákov, aby rozvíjali **svoj jazyk**. **Jozef Ignác Bajza** sa **začiatkom 18. storočia** pokúsil písať po slovensky, ale jeho jazyk bol **spojením slovenských jazykových prvkov a češtiny (SLOVAKIZOVANÁ ČEŠTINA)**.

Prvý pokus o uzákonenie **SPISOVNEJ SLOVENČINY** uskutočnil **Anton Bernolák**. V roku 1787 vydal po latinsky písané **diela Filologicko-kritická rozprava o slovenských písmenách a Pravopis slovenského jazyka**. V spise **Slovenská gramatika** podáva sústavu slovenského jazyka. Bernolákov jazyk je založený **na jazyku západoslovenských vzdelancov** (Trnavská univerzita). Bernolák vniesol do svojej spisovnej normy aj niektoré **stredoslovenské prvky (napr. I)**. Tento jazyk sa nestal spisovným jazykom všetkých Slovákov. Evanjelici používali naďalej češtinu.

Celonárodný SLOVENSKÝ SPISOVNÝ JAZYK uviedla do života štúrovska generácia. **L. Štúr, J. M. Hurban a M. M. Hodža** sa roku 1843 rozhodli ustanoviť **nový spisovný jazyk založený na stredoslovenskom nárečí**. **L. Štúr** odôvodnil toto rozhodnutie v spise **Nárečja slovenskuo alebo potreba písania v tomto nárečí** a v gramatike **Nauka reči slovenskej (1846)**. Jeho **pravopis bol fonetický** („píš, ako počuješ“). V roku 1852 upravil slovenský **pravopis na fonologický Martin Hattala** v knihe **Krátka mluvnica slovenská** (pravopis postavil na **historickom základe - písania i, í - y, ý**).

O ustálenie spisovného jazyka sa ako **jazykovedec** zaslúžil **Samo Czambel**, ktorý roku 1902 vydal **Rukoväť spisovnej reči slovenskej**, v ktorej **spresnil gramatické poučky**. Toto dielo v norme spisovného jazyka platilo **až do roku 1931**. Po roku 1918 sa stal slovenský jazyk **ŠTÁTNYM JAZYKOM na Slovensku**. Česi popierali samobytnosť slovenčiny a vyhlasovali ju len za **odnož československého jazyka**. Tieto názory sa prejavili pri vydaní **Pravidiel slovenského pravopisu roku 1931**. **Opačným hnutím** bol tzv. **purizmus**, ktorý chcel odstrániť zo slovenčiny všetky slová podobné s češtinou. (skupina okolo časopisu Slovenská reč). To viedlo Maticu slovenskú k tomu, aby vytvorila **jazykovedný odbor**, výsledkom ktorého budú nové pravidlá slovenského pravopisu. **Zásadná kodifikácia spisovnej slovenčiny** sa uskutočnila **r. 1953**. **Zjednodušil sa pravopis a ustálila sa výslovnosť**, prestalo sa písať tvrdé y v slovesných tvaroch ženského rodu končiacich sa na -li. Ďalšie menšie zmeny sa udiali **v rokoch 1991, 1998 a 2000**. **Posledná kodifikácia bola v r. 2010**.

Po roku 1993 nastala v Slovenskej republike **nová jazyková situácia**, ktorá predovšetkým znamenala **odstránenie česko-slovenskej dvojjazykovosti z verejnej komunikácie** a rozšírenie možností spisovnej slovenčiny. **V roku 1995** bol prijatý **Zákon o štátnom jazyku**, ktorý **upravuje používanie spisovného jazyka vo verejnom styku**.